

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

13. prosince 2018*

„Kasační opravný prostředek – Žaloba na náhradu škody – Článek 340 druhý pododstavec SFEU – Nepřiměřená délka řízení ve věci projednávané před Tribunálem Evropské unie – Náhrada škody údajně vzniklé navrhovatelce – Majetková újma – Náklady na bankovní záruku – Příčinná souvislost – Úroky z prodlení – Nemajetková újma“

Ve věci C-150/17 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaný dne 24. března 2017,

Evropská unie, zastoupená Soudním dvorem Evropské unie, zastoupeným J. Inghelramem a E. Beysenem, jako zmocněnci,

navrhovatelka,

příčemž dalšími účastnicemi řízení jsou:

Kendrion NV, se sídlem v Zeistu (Nizozemsko), zastoupená Y. de Vriesem, T. Ottervangerem a E. Besselinkem, advocaten,

žalobkyně v řízení v prvním stupni,

Evropská komise, zastoupená C. Urraca Caviedesem, S. Noëm a F. Erlbacherem, jako zmocněnci,

vedlejší účastnice řízení v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení R. Silva de Lapuerta (zpravodajka), místopředsedkyně senátu vykonávající funkci předsedkyně prvního senátu, J.-C. Bonichot, E. Regan, C. G. Fernlund a S. Rodin, soudci,

generální advokát: N. Wahl,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 25. července 2018,

vydává tento

* Jednací jazyk: nizozemština.

Rozsudek

- 1 Kasačním opravným prostředkem se Evropská unie domáhá zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 1. února 2017, *Kendrion v. Evropská unie* (T-479/14, dále jen „napadený rozsudek“, EU:T:2017:48), kterým tento soud uložil Evropské unii povinnost zaplatit společnosti Kendrion částku ve výši 588 769,18 eura a částku ve výši 6 000 eur z titulu majetkové a nemajetkové újmy, která této společnosti vznikla v důsledku nepřiměřené délky soudního řízení ve věci, v níž byl vydán rozsudek ze dne 16. listopadu 2011, *Kendrion v. Komise* (T-54/06, nezveřejněný, EU:T:2011:667) (dále jen „věc T-54/06“), a ve zbývajících částech žalobu zamítl.
- 2 Vedlejším kasačním opravným prostředkem se společnost Kendrion v podstatě domáhá toho, aby Soudní dvůr zrušil napadený rozsudek a přiznal jí náhradu z titulu majetkové újmy ve výši 2 308 463,98 eura nebo podpůrně ve výši, kterou bude považovat za přiměřenou, jakož i náhradu z titulu nemajetkové újmy ve výši 1 700 000 eur nebo podpůrně ve výši, kterou určí *ex aequo et bono*.

Právní rámec

Mezinárodní právo

- 3 Článek 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen „EÚLP“), stanoví:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu [...]“.

- 4 Článek 41 EÚLP stanoví:

„Jestliže Soud prohlásí, že byla porušena Úmluva nebo její protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přizná v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění [...]“.

Unijní právo

Listina

- 5 Hlava VI Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), nazvaná „Soudnictví“, obsahuje článek 47, nadepsaný „Právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces“, který stanoví:

„Každý, jehož práva a svobody zaručené právem Unie byly porušeny, má za podmínek stanovených tímto článkem právo na účinné prostředky nápravy před soudem.

Každý má právo, aby jeho věc byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, předem zřízeným zákonem. Každému musí být umožněno poradit se, být obhajován a být zastupován.

[...]:

- 6 Vysvětlení k Listině základních práv (Úř. věst. 2007, C 303, s. 17) upřesňují, že článek 47 první pododstavec Listiny se zakládá na článku 13 EÚLP. Článek 47 druhý pododstavec Listiny odpovídá čl. 6 odst. 1 EÚLP.

- 7 V článku 52 Listiny, nadepsaném „Rozsah a výklad práv a zásad“, je uvedeno:

„[...]

3. Pokud tato listina obsahuje práva odpovídající právům zaručeným [EÚLP], jsou smysl a rozsah těchto práv stejné jako ty, které jim příkládá uvedená úmluva. Toto ustanovení nebrání tomu, aby právo Unie poskytovalo širší ochranu.

[...]“

Statut Soudního dvora Evropské unie

- 8 Článek 56 druhý pododstavec statutu Soudního dvora Evropské unie stanoví:

„[Kasační opravný prostředek k Soudnímu dvoru] může podat kterýkoli účastník řízení, jehož návrhovým žádáním nebylo zcela nebo zčásti vyhověno. [...]“

Skutečnosti předcházející sporu

- 9 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 22. února 2006 podala navrhovatelka, společnost Kendrion, žalobu proti rozhodnutí Komise C(2005) 4634 ze dne 30. listopadu 2005 v řízení podle článku [101 SFEU] (věc COMP/F/38.354 – Průmyslové pytle) (dále jen „rozhodnutí C(2005) 4634“). V žalobě v podstatě navrhovala, aby Tribunál toto rozhodnutí zcela nebo zčásti zrušil nebo aby podpůrně zrušil pokutu, která jí byla v uvedeném rozhodnutí uložena, nebo snížil její výši.
- 10 Rozsudkem ze dne 16. listopadu 2011, Kendrion v. Komise (T-54/06, nezveřejněný, EU:T:2011:667), Tribunál tuto žalobu zamítl.
- 11 Návrhem došlým dne 26. ledna 2012 podala společnost Kendrion proti rozsudku ze dne 16. listopadu 2011, Kendrion v. Komise (T-54/06, nezveřejněný, EU:T:2011:667), kasační opravný prostředek.
- 12 Soudní dvůr tento kasační opravný prostředek zamítl rozsudkem ze dne 26. listopadu 2013, Kendrion v. Komise (C-50/12 P, EU:C:2013:771).

Řízení před Tribunálem a napadený rozsudek

- 13 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 26. června 2014 podala společnost Kendrion žalobu na základě článku 268 SFEU proti Evropské unii, zastoupené Soudním dvorem Evropské unie, znějící na náhradu újmy, kterou tato společnost údajně utrpěla z důvodu nepřiměřené délky řízení před Tribunálem ve věci T-54/06.
- 14 Výrok napadeného rozsudku Tribunálu zní:
- „1) Evropské unii, zastoupené Soudním dvorem Evropské unie, se ukládá, aby společnosti [Kendrion] vyplatila částku ve výši 588 769,18 eura z titulu nemajetkové újmy vzniklé této společnosti z důvodu nepřiměřené délky soudního řízení ve [věci T-54/06]
- 2) [Evropské unii], zastoupené Soudním dvorem Evropské unie, se ukládá, aby společnosti Kendrion vyplatila částku ve výši 6 000 eur z titulu nemajetkové újmy vzniklé této společnosti z důvodu nepřiměřené délky soudního řízení ve věci T-54/06.

- 3) Náhrady újmy uvedené v bodech 1) a 2) výše budou navýšeny o úroky z prodlení ode dne vydání tohoto rozsudku do úplného zaplacení, o sazbě stanovené Evropskou centrální bankou (ECB) pro její hlavní refinanční operace, zvýšené o tři a půl procentních bodů.
- 4) Ve zbývajících částech se žaloba zamítá.
- 5) [Evropská unie], zastoupená Soudním dvorem Evropské unie, ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení, které byly vynaloženy společností Kendrion a souvisejí s námitkou nepřípustnosti, ohledně které bylo vydáno usnesení ze dne 6. ledna 2015, Kendrion v. Evropská unie (T-479/14, nezveřejněné, EU:T:2015:2).
- 6) Společnost Kendrion a [Evropská unie], zastoupená Soudním dvorem Evropské unie, ponесou vlastní náklady řízení související se žalobou, která vedla k vydání tohoto rozsudku.
- 7) Evropská komise ponese vlastní náklady řízení.“

Návrhová žádání účastnic řízení

- 15 Evropská unie na podporu svého kasačního opravného prostředku navrhuje, aby Soudní dvůr:
  - zrušil bod 1 výroku napadeného rozsudku;
  - zamítl jako neopodstatněný návrh společnosti Kendrion učiněný v řízení v prvním stupni a směřující k nahrazení údajně utrpěné majetkové újmy, nebo ještě podpůrněji ke snížení této náhrady na částku 17 570 987 eur, a
  - uložil společnosti Kendrion náhradu nákladů řízení.
- 16 Společnost Kendrion navrhuje, aby Soudní dvůr:
  - prohlásil kasační opravný prostředek za nepřípustný;
  - podpůrně kasační opravný prostředek zamítl a
  - uložil navrhovatelce náhradu nákladů řízení.
- 17 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr vyhověl kasačnímu opravnému prostředku ve všech bodech.
- 18 Společnost Kendrion ve vedlejším kasačním opravném prostředku navrhuje, aby Soudní dvůr zrušil body 1 až 6 výroku napadeného rozsudku a v novém řízení:
  - jí přiznal náhradu z titulu majetkové újmy ve výši 2 308 463,98 eura nebo podpůrně ve výši, kterou bude považovat za přiměřenou, jakož i náhradu z titulu nemajetkové újmy ve výši 1 700 000 eur nebo podpůrně ve výši, kterou určí *ex aequo et bono*;
  - ke každé částce přičetl úroky z prodlení, jejichž výši [Soudní dvůr] určí *ex aequo et bono* ode dne 26. listopadu 2013;
  - podpůrně vrátil věc částečně či zcela Tribunálu k rozhodnutí v souladu s rozsudkem [Soudního dvora];
  - uložil Evropské unii náhradu nákladů řízení,

- 19 Evropská unie navrhuje, aby Soudní dvůr:
- zamítl vedlejší kasační opravný prostředek a
  - uložil společnosti Kendrion náhradu nákladů řízení.

K hlavnímu kasačnímu opravnému prostředku

K přípustnosti kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

- 20 Společnost Kendrion, odpůrkyně v řízení o hlavním kasačním opravném prostředku, tvrdí, že kasační opravný prostředek je v plném rozsahu nepřijatelný, a to ze dvou důvodů.
- 21 Zaprvé podle ní došlo ke střetu zájmů, jelikož Soudní dvůr Evropské unie sám rozhodne ve věci kasačním opravným prostředkem. Kasační opravný prostředek nerespektuje článek 47 Listiny, který zaručuje právo na řízení před nestranným a nezávislým soudem.
- 22 Společnost Kendrion se domnívá, že navrhovatelka neměla proti napadenému rozsudku podat kasační opravný prostředek.
- 23 Společnost Kendrion kromě toho tvrdí, že za účelem zajištění souladu s požadavkem na řádný výkon spravedlnosti měl rozhodnutí podat projednávaný kasační opravný prostředek, jakož i výběr a popis jeho důvodů v každém případě učinit orgán zmocněný k tomuto účelu v rámci Soudního dvora Evropské unie, který neplní soudní funkci a nemá na Soudní dvůr vliv, a dále tvrdí, že kasační opravný prostředek navrhovatelky v tomto ohledu nic nezmiňuje, takže se domnívá, že dokud tato otázka nebude vyjasněna, kasační opravný prostředek podaný Soudním dvorem Evropské unie není přípustný.
- 24 Zadruhé společnost Kendrion zdůrazňuje, že v rozsudku ze dne 26. listopadu 2013, *Kendrion v. Komise* (C-50/12 P, EU:C:2013:771), Soudní dvůr rozhodl, že žaloba na náhradu škody podaná k Tribunálu je účinný způsob nápravy a opustil tak metodu snižování pokut, kterou uplatňoval až do vydání tohoto rozsudku. To, že Soudní dvůr Evropské unie podal tento kasační opravný prostředek i přes náklady a prodlení, které s sebou takový krok nese pro společnost Kendrion, přitom podle ní ve skutečnosti zpochybňuje tuto judikaturu.
- 25 Pokud by měl být kasační opravný prostředek přípustný, společnost Kendrion konečně tvrdí, že k zajištění nezávislosti a nestrannosti Soudního dvora v projednávané věci je nutné, aby se při přezkumu omezil pouze na posouzení, zda Tribunál zjevně porušil platná pravidla nebo zda se při aplikaci či interpretaci bez důvodných pochybností dopustil nesprávného právního posouzení.
- 26 Evropská unie, navrhovatelka v řízení o hlavním kasačním opravném prostředku, zpochybňuje argumenty, které odpůrkyně v řízení o hlavním kasačním opravném prostředku vznáší na podporu námítky nepřijatelnosti.

Závěry Soudního dvora

- 27 Co se týče zaprvé argumentace společnosti Kendrion vycházející z toho, že došlo ke střetu zájmů, jelikož Soudní dvůr Evropské unie sám rozhoduje věc kasačním opravným prostředkem, takový střet zájmů porušuje základní právo společnosti Kendrion na nezávislý a nestranný soud ve smyslu

článku 47 druhého pododstavce Listiny, je třeba připomenout, že v souladu s čl. 13 odst. 1 SEU je Soudní dvůr Evropské unie unijním orgánem, který se jak vyplývá z čl. 19 odst. 1 SEU, skládá z několika soudů, a sice „ze Soudního dvora, Tribunálu a specializovaných soudů“.

- 28 Článek 13 odst. 2 SEU stanoví, že každý unijní orgán jedná v mezích působnosti svěřené mu Smlouvami a v souladu s postupy, podmínkami a cíli v nich stanovenými.
- 29 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle článku 268 SFEU má Soudní dvůr Evropské unie pravomoc rozhodovat spory o náhradu škody podle článku 340 druhého a třetího pododstavce SFEU.
- 30 Článek 256 odst. 1 SFEU upřesňuje, že Tribunál je příslušný rozhodovat v prvním stupni o žalobě podle článku 268 SFEU a že proti rozhodnutí Tribunálu o takové žalobě lze podat kasační opravný prostředek k Soudnímu dvoru.
- 31 V této souvislosti je třeba připomenout, že podle článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie může kasační opravný prostředek k Soudnímu dvoru podat kterýkoli účastník řízení, jehož návrhovému žádání nebylo zcela nebo zčásti vyhověno.
- 32 Pokud jde dále o porušení přiměřené lhůty soudního rozhodování, je třeba připomenout, že Soudní dvůr opakovaně rozhodl, že sankcí za porušení povinnosti unijním soudem rozhodnout věci, které mu byly předloženy, v přiměřené lhůtě, která vyplývá z článku 47 druhého pododstavce Listiny základních práv, musí být žaloba na náhradu škody podaná k Tribunálu, jelikož taková žaloba představuje účinný prostředek nápravy. Soudní dvůr tak upřesnil, že žaloba na náhradu škody způsobenou tím, že Tribunál nedodržel přiměřenou lhůtu soudního rozhodování, nemůže být předložena přímo Soudnímu dvoru v rámci kasačního opravného prostředku, ale musí být předložena u samotného Tribunálu (rozsudek ze dne 21. ledna 2016, Galp Energía España a další v. Komise, C-603/13 P, EU:C:2016:38, bod 55 a citovaná judikatura).
- 33 A konečně žaloba na náhradu škody na základě článku 340 druhého pododstavce SFEU musí směřovat vůči Evropské unii, která musí být zastoupena unijním orgánem, jehož chování údajně způsobilo tvrzenou újmu.
- 34 Z výše uvedeného vyplývá zaprvé to, že v rámci žaloby na náhradu škody směřující k získání náhrady újmy na základě článku 340 druhého pododstavce SFEU vzniklé v důsledku toho, že Tribunál porušil jako v tomto případě povinnost rozhodnout v přiměřené lhůtě, je třeba rozlišovat orgán, „Soudní dvůr Evropské unie“, který jakožto unijní orgán údajně způsobil tvrzenou újmu, a má tedy postavení žalovaného v prvním stupni a případně navrhovatele v řízení o kasačním opravném prostředku, a Tribunál a Soudní dvůr jako soudy, které jej tvoří a jsou příslušné k rozhodování o těchto žalobách.
- 35 To, že v projednávaném případě je navrhovatelkou v řízení o hlavním kasačním opravném prostředku Evropská unie zastoupená orgánem „Soudní dvůr Evropské unie“, a soudem, kterému byl předložen kasační opravný prostředek, je zároveň Soudní dvůr, není dáno volbou uvedené navrhovatelky, nýbrž to vyplývá ze striktní aplikace pravidel unijního práva v této oblasti.
- 36 Zadruhé na rozdíl od toho, co tvrdí společnost Kendrion, taková okolnost nemá vliv na základní právo osoby údajně poškozené tím, že Tribunál nedodržel přiměřenou délku soudního řízení, na nezávislý a nestranný soud podle článku 47 druhého pododstavce Listiny, jelikož takové základní právo je zaručeno jak v řízení v prvním stupni, tak v řízení o kasačním opravném prostředku.
- 37 Pokud jde o prvostupňové řízení, Soudní dvůr již konstatoval, že Tribunál, který má pravomoc podle čl. 256 odst. 1 SFEU a kterému byla předložena žaloba na náhradu škody směřující k nápravě újmy způsobené nedodržením přiměřené lhůty soudního rozhodování, musí o této žalobě rozhodnout

v jiném složení, než když rozhodoval o sporu, který vedl k řízení, jehož délka je kritizována (rozsudek ze dne 21. ledna 2016, Galp Energía España a další v. Komise, C-603/13 P, EU:C:2016:38, bod 56 a citovaná judikatura).

- 38 Pokud jde o kasační opravný prostředek, rozhodnutí Evropské unie, zastoupené Soudním dvorem Evropské unie, podat jako v projednávaném případě kasační opravný prostředek proti rozsudku Tribunálu o žalobě na náhradu škody spadá výhradně do pravomoci předsedy tohoto orgánu, který jej zastupuje. Jelikož předseda tohoto orgánu je rovněž předsedou Soudního dvora jakožto soudu, kterému byl takový kasační opravný prostředek předložen, nezasahuje do rozhodování o věci a v jeho funkci jej nahrazuje místopředseda.
- 39 Zatřetí na rozdíl od toho, co tvrdí společnost Kendrion, nelze platně tvrdit, že Evropská unie neměla podat projednávaný kasační opravný prostředek. Vzhledem k tomu, že neměla úspěch v řízení o žalobě v prvním stupni, Evropská unie, zastoupená Soudním dvorem Evropské unie, je tudíž podle článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie oprávněna podat proti napadenému rozsudku kasační opravný prostředek. Žádné ustanovení unijního práva totiž neomezuje právo stran podat kasační opravný prostředek, jsou-li splněny podmínky tohoto ustanovení, a to včetně případů, kdy je dotčenou stranou Evropská unie zastoupená Soudním dvorem Evropské unie coby unijním orgánem. Takové omezení by kromě toho bylo v rozporu se zásadou rovnosti zbraní, jak generální advokát uvedl v bodě 26 svého stanoviska.
- 40 První argument společnosti Kendrion uplatněný na podporu její námitky nepřípustnosti tedy musí být odmítnut.
- 41 Pokud jde zadruhé o argument společnosti Kendrion, podle něhož navrhovatelka v řízení o hlavním kasačním opravném prostředku jeho podáním zpochybňuje konstatování, že žaloba na náhradu škody je účinným způsobem nápravy, které Soudní dvůr učinil v rozsudku ze dne 26. listopadu 2013, Kendrion v. Komise (C-50/12 P, EU:C:2013:771), kromě toho, že tento argument pomíjí rozdíl mezi Soudním dvorem Evropské unie jakožto orgánem, navrhovatelem v řízení o kasačním opravném prostředku, a Soudním dvorem jakožto soudem, který vydal uvedený rozsudek ze dne 26. listopadu 2013, Kendrion v. Komise (C-50/12 P, EU:C:2013:771), popsany v bodech 27 a 34 tohoto rozsudku, Soudní dvůr v několika rozsudcích konstatoval, že žaloba na náhradu škody nebrání Soudnímu dvoru Evropské unie jakožto orgánu zastupujícímu Unii v řízení o žalobě na náhradu škody, aby podal kasační opravný prostředek proti rozhodnutí Tribunálu, jímž bylo o této žalobě rozhodnuto, jsou-li splněny podmínky stanovené v článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, takže takový kasační opravný prostředek není nepřípustný.
- 42 Tento argument proto musí být odmítnut.
- 43 Konečně je třeba odmítnout i tvrzení společnosti Kendrion ohledně kontroly, kterou by měl Soudní dvůr mít v řízení o projednávaném kasačním opravném prostředku. Jak generální advokát uvedl v bodě 37 stanoviska, z unijního práva nevyplývá, že kontrola, kterou má Soudní dvůr v rámci řízení o kasačním opravném prostředku podaném Evropskou unií proti rozsudku Tribunálu vydanému v rámci žaloby na náhradu škody podle článku 340 druhého pododstavce SFEU, je větší či menší v závislosti na tom, který orgán zastupuje Unii.
- 44 Za těchto podmínek je projednávaný kasační opravný prostředek přípustný. Toto konstatování však nepředjímá posouzení přípustnosti některých jednotlivých argumentů (rozsudek ze dne 4. května 2017, RFA International v. Komise, C-239/15 P, nezveřejněný, EU:C:2017:337, bod 20 a citovaná judikatura).

K věci samé

- 45 Na podporu kasačního opravného prostředku uplatňuje Evropská unie tři důvody.

Argumentace účastnic řízení

- 46 V rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku Evropská unie tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení při výkladu pojmu „příčinná souvislost“, když konstatoval, že mezi porušením přiměřené lhůty soudního rozhodování ve věci T-54/06 a ztrátou, která vznikla společnosti Kendrion v důsledku placení nákladů na bankovní záruku po překročení uvedené lhůty, není dostatečně přímá souvislost.
- 47 Evropská unie se především domnívá, že Tribunál vycházel z chybného předpokladu, že rozhodnutí zřídit bankovní záruku je učiněno v jednom okamžiku, a sice v okamžiku „původního rozhodnutí“ tuto záruku zřídit. Vzhledem k tomu, že povinnost zaplatit pokutu existovala po celou dobu řízení před unijními soudy, a dokonce i později, neboť pokuta nebyla zrušena, žalobkyně v řízení v prvním stupni mohla zaplatit pokutu a splnit tak svoji povinnost. Vzhledem k tomu, že žalobkyně v řízení v prvním stupni mohla pokutu kdykoli zaplatit, její rozhodnutí zřídit namísto toho bankovní záruku byl podle ní trvalou volbou, které se držela po celou dobu řízení. Rozhodující skutečností pro placení nákladů na bankovní záruku proto podle ní bylo její vlastní rozhodnutí nezaplatit pokutu a nahradit tuto platbu bankovní zárukou, a nikoli nedodržení přiměřené lhůty soudního rozhodování.
- 48 Komise souhlasí s argumenty předloženými navrhovatelkou v hlavním kasačním opravném prostředku.
- 49 Společnost Kendrion tvrdí, že v projednávané věci a na rozdíl od judikatury vyplývající zejména z rozsudku ze dne 21. dubna 2005, *Holcim (Deutschland) v. Komise* (T-28/03, EU:T:2005:139, body 121 až 123), jakož i usnesení ze dne 12. prosince 2007, *Atlantic Container Line a další v. Komise* (T-113/04, nezveřejněné, EU:T:2007:377, body 39 a 40), je zásadní, jak Tribunál správně konstatoval v bodech 87 až 89 napadeného rozsudku, že v okamžiku, kdy odpůrkyně v řízení o hlavním kasačním opravném prostředku zříдила bankovní záruku, nemohla a neměla důvodně předvídat, že se Tribunál vůči ní dopustí protiprávního jednání, jelikož mu rozhodování zabere mimořádně dlouhou dobu.
- 50 Společnost Kendrion uznává, že sice měla právo se svobodně a na základě vlastních důvodů rozhodnout, zda zřídí bankovní záruku či nikoli, avšak uvádí, že toto právo neznamená, že musí nést všechny nepříznivé důsledky okolností, které spadají do sféry rizika na straně navrhovatelky v řízení o hlavním kasačním opravném prostředku. Společnost Kendrion konečně zdůrazňuje, že volba mezi bankovní zárukou a pokutou je závažné rozhodnutí, které nelze neustále, a už vůbec ne každodenně přehodnocovat, a to tím spíše, že je třeba brát v úvahu dlouhodobé finanční dohody s poskytovateli bankovní záruky, finanční situaci podniku, jakož i vztahy s dalšími akcionáři či společníky.
- 51 Společnost Kendrion tedy navrhuje, aby byl tento důvod zamítnut.

Závěry Soudního dvora

- 52 Je třeba připomenout, jak již Soudní dvůr zdůraznil, že podmínka týkající se příčinné souvislosti stanovená v čl. 340 odst. 2 SFEU se týká existence dostatečně přímého vztahu příčiny a následku mezi jednáním unijního orgánu a újmou, přičemž rozhodující příčinou újmy musí být vytykávané jednání, což musí žalobce doložit (usnesení ze dne 31. března 2011, *Mauerhofer v. Komise*, C-433/10 P, nezveřejněné, EU:C:2011:204, bod 127 a citovaná judikatura).

- 53 Pro účely prokázání přímého vztahu příčiny a následku mezi jednáním vytýkaným Soudnímu dvoru Evropské unie a údajně vzniklou újmou je tedy třeba zkoumat, zda nedodržení přiměřené lhůty soudního rozhodování ve věci T-54/06 bylo rozhodující příčinou újmy způsobené placením nákladů na bankovní záruku po překročení uvedené lhůty.
- 54 V tomto ohledu je třeba poznamenat, že v rámci žaloby na náhradu škody podané proti Komisi za účelem náhrady nákladů vynaložených žalobci na záruku, aby dosáhli odkladu rozhodnutí o povinnosti zaplatit částky, o nichž se rozhodovalo v původním řízení, kterážto rozhodnutí byla později zrušena *ab initio* jejich autorem, Soudní dvůr rozhodl, že pokud rozhodnutí ukládající povinnost zaplatit pokutu umožňuje složit jistotu pro zajištění této platby a úroku z prodlení do doby, než bude rozhodnuto o žalobě podané proti tomuto rozhodnutí, újma spočívající v placení nákladů na záruku nevzniká v důsledku uvedeného rozhodnutí, nýbrž v důsledku rozhodnutí dotčené osoby zřídit záruku namísto okamžitého splnění platební povinnosti. Za těchto podmínek Soudní dvůr rozhodl, že mezi jednáním vytýkaným Komisi a tvrzenou újmou neexistuje přímá příčinná souvislost (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. února 2013, Inalca a Cremonini v. Komise, C-460/09 P, EU:C:2013:111, body 118 a 120).
- 55 Tribunál přitom v bodě 89 napadeného rozsudku rozhodl, že souvislost mezi překročením přiměřené lhůty soudního rozhodování ve věci T-54/06 a placením nákladů na bankovní záruku po překročení uvedené lhůty nemohla být přetržena původním rozhodnutím společnosti Kendrion nezaplatit okamžitě pokutu uloženou rozhodnutím C(2005) 4634 a zřídit bankovní záruku.
- 56 Jak konkrétně vyplývá z bodů 87 a 88 napadeného rozsudku, dvěma okolnostmi, na jejichž základě Tribunál dospěl k závěru uvedenému v bodě 89 tohoto rozsudku, je to, že v okamžiku, kdy společnost Kendrion podala žalobu ve věci T-54/06 a zřídila bankovní záruku, nebylo nedodržení přiměřené lhůty soudního rozhodování předvídatelné a tato společnost mohla legitimně očekávat, že uvedená žaloba bude projednána v přiměřené lhůtě, a dále to, že k překročení přiměřené lhůty soudního rozhodování došlo po původním rozhodnutí společnosti Kendrion zřídit uvedenou záruku.
- 57 Ani jedna ze dvou okolností zmiňovaných Tribunálem v bodech 87 až 88 napadeného rozsudku přitom není relevantní pro konstatování, že příčinná souvislost mezi nedodržením přiměřené lhůty soudního rozhodování ve věci T-54/06 a újmou, která vznikla společnosti Kendrion v důsledku placení nákladů na bankovní záruku po překročení uvedené lhůty, nemohla být přetržena rozhodnutím tohoto podniku zřídit uvedenou záruku.
- 58 Tak by tomu bylo totiž pouze v případě, že by bankovní záruka byla povinná, takže podnik, který podal žalobu proti rozhodnutí Komise, kterým mu byla uložena pokuta, a který se rozhodl zřídit bankovní záruku namísto okamžitého splnění povinnosti vyplývající z tohoto rozhodnutí, by nebyl oprávněn do data vyhlášení rozsudku o této žalobě zaplatit uvedenou pokutu a zrušit bankovní záruku, kterou zřídil (rozsudek z dnešního dne, C-138/17 P a C-146/17 P, Evropská unie v. Gascogne Sack Deutschland a Gascogne, bod 28).
- 59 Jak přitom uvedl generální advokát v bodech 57, 69 a 70 svého stanoviska a jak již Soudní dvůr konstatoval, zřízení bankovní záruky závisí stejně jako její další existence na svobodné vůli dotčeného podniku vedené jeho finančními zájmy. Unijní právo totiž tomuto podniku nebrání, aby zřízenou bankovní záruku kdykoli zrušil a zaplatil uloženou pokutu, pokud se s ohledem na vývoj situace oproti podmínkám, které existovaly ke dni zřízení této záruky, domnívá, že je toto řešení pro něj výhodnější. Tak by tomu mohlo být například v případě, kdy průběh řízení před Tribunálem povede dotčený podnik k závěru, že rozsudek bude vydán později, než bylo původně plánováno, a v důsledku toho budou náklady na bankovní záruku vyšší než náklady očekávané původně při zřízení záruky (rozsudek z dnešního dne, C-138/17 P a C-146/17 P, Evropská unie v. Gascogne Sack Deutschland a Gascogne, bod 29).

- 60 V projednávaném případě vzhledem k tomu, že v září 2008, tedy 2 roky a 6 měsíců po podání žaloby ve věci T-54/06, dosud nedošlo k zahájení ústní části řízení v těchto věcech, jak vyplývá z konstatování Tribunálu v bodě 48 napadeného rozsudku, a vzhledem k tomu, že lhůta, kterou společnost Kendrion v žalobě v prvním stupni a ve vedlejší kasačním opravném prostředku považovala za běžnou pro vyřízení žaloby na neplatnost v oblasti hospodářské soutěže, činila přesně 2 roky a 6 měsíců, je nutno konstatovat, že nejpozději v září 2008 nemohla společnost Kendrion nevědět, že řízení v uvedené věci bude probíhat výrazně déle, než bylo původně předpokládáno, a že mohla znovu zvážit, zda bankovní záruku nezruší s ohledem na to, že s sebou její udržování může nést další náklady.
- 61 Nedodržení přiměřené lhůty soudního rozhodování ve věci T-54/06 za těchto podmínek nemohlo být rozhodující příčinou újmy vzniklé společnosti Kendrion v důsledku toho, že musela platit náklady na bankovní záruku po překročení této lhůty. Jak generální advokát uvedl v bodě 80 svého stanoviska, k takové újmě došlo v důsledku vlastního rozhodnutí společnosti Kendrion zachovat bankovní záruku po celou dobu řízení v této věci bez ohledu na finanční dopad, který toto rozhodnutí mělo.
- 62 Z výše uvedeného vyplývá, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení při výkladu pojmu „příčinná souvislost“, když konstatoval, že mezi porušením přiměřené lhůty soudního rozhodování ve věci T-54/06 a ztrátou, která vznikla společnosti Kendrion v důsledku placení nákladů na bankovní záruku po překročení uvedené lhůty, existovala dostatečně přímá příčinná souvislost.
- 63 Jelikož je třeba tomuto důvodu kasačního opravného prostředku vyhovět, je třeba zrušit bod 1 výroku napadeného rozsudku, aniž je nezbytné rozhodovat o druhém a třetím důvodu uplatněném Evropskou unií na podporu jejího kasačního opravného prostředku.

K vedlejšímu kasačnímu opravnému prostředku

- 64 Na podporu vedlejšího kasačního opravného prostředku společnost Kendrion vznáší čtyři důvody.

K třetímu důvodu kasačního opravného prostředku

- 65 V třetím důvodu kasačního opravného prostředku společnost Kendrion vytýká Tribunálu, že neposkytl dostatečné odůvodnění a dopustil se nesprávného právního posouzení při výkladu pojmu „příčinná souvislost“, při určování toho, co je nepřiměřeně dlouhá doba soudního rozhodování, a při posouzení majetkové újmy vyplývající z placení nákladů na bankovní záruku.
- 66 Jak vyplývá z bodu 63 tohoto rozsudku, bod 1 výroku napadeného rozsudku byl zrušen, a proto již není na místě třetí důvod zkoumat.

K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

- 67 V prvním důvodu kasačního opravného prostředku společnost Kendrion tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení a neposkytl dostatečné odůvodnění při určování přiměřené délky soudního rozhodování a potažmo doby, o jakou byla lhůta soudního rozhodování překročena, když konstatoval, že 26 měsíců (15 měsíců plus 11 měsíců) od ukončení písemné části řízení do zahájení ústní části řízení byla přiměřená doba pro projednání věci T-54/06.
- 68 Společnost Kendrion zaprvé tvrdí, že pro účely vymezení přiměřené délky soudního rozhodování měl Tribunál především zohlednit celkovou délku řízení. Na základě judikatury Evropského soudu pro lidská práva a podrobné zprávy Komise Rady Evropy pro efektivnost soudnictví „Evropské soudní

systemy“ z roku 2012 (dále jen „zpráva CEPEJ z roku 2012“) a vzhledem ke komplexnosti situace dané tím, že je Tribunál mezinárodní orgán, měl Tribunál podle ní určit, že přiměřenou lhůtou pro vydání rozhodnutí ve věci T-54/06 je doba 2 let a 6 měsíců. Tribunál měl konečně konstatovat, že přiměřená lhůta soudního rozhodování byla překročena o 3 roky a 3 měsíce.

- 69 Společnost Kendrion uvádí, že i delší doba než dva a půl roku může být přiměřená pro vyřízení takové věci, jako je dotčená věc, jsou-li k tomu dány zvláštní důvody. Podle společnosti Kendrion přitom okolnosti projednávaného případu neodůvodňují to, že řízení před Tribunálem trvalo déle než dva a půl roku, a už vůbec ne 26 měsíců od ukončení písemné části řízení do zahájení ústní části řízení.
- 70 Tribunál zadruhé neodůvodnil závěr uvedený v bodě 58 tohoto rozsudku, ani co se týče 15 měsíců, ani přičtení dalšího měsíce na každou věc. Podle ní zde navíc dochází k rozporu, jelikož tento přístup vychází z myšlenky, že složitost roste s počtem případů, ačkoli toto bylo zohledněno již při konstatování, že 15 měsíců nečinnosti je akceptovatelnou dobou ve věcech týkajících se kartelové dohody, a Soudní dvůr v rozsudku ze dne 26. listopadu 2013, *Kendrion v. Komise* (C-50/12 P, EU:C:2013:771, bod 104), konstatoval, že žalobní důvody uvedené společností Kendrion „nebyly zvláště komplikované“.
- 71 Evropská unie se domnívá, že argumentace společnosti Kendrion je nepřijatelná a v každém případě neopodstatněná.

Závěry Soudního dvora

- 72 Co se zaprvé týče argumentace stran nesprávného právního posouzení při určování přiměřené lhůty soudního rozhodování, je třeba zdůraznit, že na rozdíl od toho, co společnost Kendrion naznačuje, z napadeného rozsudku vyplývá, že pro účely určení přiměřené lhůty soudního rozhodování, a doby, která tento limit překračuje, Tribunál zohlednil délku celého řízení ve věci T-54/06.
- 73 V bodě 62 napadeného rozsudku totiž Tribunál upřesnil, že z analýzy spisu v této věci nevyplývalo nic, co by vedlo k závěru, že v době od data podání žaloby do data podání dupliky a dále od data zahájení ústní části řízení do vydání rozsudku, jímž bylo řízení v uvedené věci ukončeno, došlo k neodůvodněné nečinnosti. Z toho vyplývá, že Tribunál ověřil, že délka první a poslední fáze řízení ve věci T-54/06 byla přiměřená k vyřízení této věci, a za nepřiměřeně dlouhou považoval pouze prostřední fázi řízení, tj. dobu od ukončení písemné části řízení do zahájení ústní části řízení. Tato okolnost tedy vedla k bezdůvodnému prodloužení celkové délky řízení ve smyslu článku 47 druhého pododstavce Listiny.
- 74 Zadruhé na rozdíl od toho, co tvrdí společnost Kendrion, unijní právo upravující vyřizování takových věcí v oblasti hospodářské soutěže před Tribunálem, jako je tento případ, neuvádí, že se pro účely článku 47 druhého pododstavce Listiny považuje za přiměřenou doba o délce 2 let a 6 měsíců.
- 75 V tomto ohledu společnost Kendrion na podporu své argumentace odkazuje na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva a zprávu CEPEJ z roku 2012.
- 76 Pokud jde o judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, ve světle čl. 52 odst. 3 Listiny by sice zásady vyplývající z této judikatury, pokud jde o právo každého, aby byla jeho věc byla rozhodnuta v přiměřené lhůtě, jak stanoví čl. 6 odst. 1 EÚLP, mohly být zohledněny k upřesnění rozsahu a smyslu tomu odpovídajícího práva v článku 47 druhém pododstavci Listiny, avšak to nic nemění na tom, jak generální advokát uvedl v bodě 146 svého stanoviska, že společnost Kendrion necitovala žádný rozsudek Evropského soudu pro lidská práva, podle něhož by měla být za přiměřenou dobu řízení v oblasti kartelových dohod před Tribunálem, považována doba o délce 2 let a 6 měsíců.

- 77 Pokud jde o zprávu CEPEJ z roku 2012, kromě toho, že neobsahuje právní normy, nejde o analýzu lhůt pro vyřizování věcí před unijními soudy, ale před soudy v členských státech Rady Evropy. Nelze tudíž platně tvrdit, jak uvedl generální advokát v bodě 147 svého stanoviska, že tato zpráva navrhuje, že by takové řízení ve věci hospodářské soutěže před Tribunálem, jako je dotčené řízení, nemělo trvat déle než dva a půl roku.
- 78 Tribunál se tedy nedopustil nesprávného právního posouzení, když v bodě 58 napadeného rozsudku konstatoval, že 26 měsíců, tj. 15 měsíců plus 11 měsíců od ukončení písemné části řízení do zahájení ústní části řízení byla přiměřená dlouhá doba pro vyřízení věci T-54/06.
- 79 Konečně pokud jde o argument společnosti Kendrion uvedený v bodě 69 tohoto rozsudku, jímž ve skutečnosti napadá to, jak Tribunál posoudil okolnosti věci T-54/06, je třeba uvést, že navrhovatelka v řízení o vzájemném kasačním opravném prostředku po Soudním dvoru požaduje, aby posouzení Tribunálu nahradil vlastním posouzením. Podle ustálené judikatury se totiž kasační opravný prostředek omezuje na právní otázky. Pouze Tribunál je tedy příslušný ke zjištění a posouzení relevantních skutkových okolností, jakož i k posouzení předložených důkazů. Posouzení těchto skutkových okolností a důkazů tedy nepředstavuje, s výhradou jejich zkreslení, právní otázku, která jako taková podléhá přezkumu Soudního dvora v rámci kasačního opravného prostředku (usnesení ze dne 3. září 2013, *Idromacchine a další v. Komise*, C-34/12 P, nezveřejněné, EU:C:2013:552, bod 64 a citovaná judikatura). V projednávaném případě přitom společnost Kendrion netvrdila ani neprokázala takové zkreslení, takže tento argument je nepřípustný.
- 80 Pokud jde zadruhé o argumentaci týkající se nedostatečného odůvodnění, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury musí odůvodnění rozsudku jasně a jednoznačně popisovat úvahy Tribunálu, aby dotčené osoby byly seznámeny s důvody přijetí rozhodnutí a Soudní dvůr mohl rozsudek přezkoumat (rozsudek ze dne 2. dubna 2009, *France Télécom v. Komise*, C-202/07 P, EU:C:2009:214, bod 29 a citovaná judikatura).
- 81 Na rozdíl od toho, co tvrdí společnost Kendrion, Tribunál v bodech 50 až 57 napadeného rozsudku dostatečně objasnil důvody, proč konstatoval, že 26 měsíců, tj. 15 měsíců plus 11 měsíců od ukončení písemné části řízení do zahájení ústní části řízení je přiměřeně dlouhá doba k vyřízení věci T-54/06.
- 82 V důsledku toho musí být první důvod kasačního opravného prostředku zčásti odmítnut jako nepřípustný a zčásti zamítnut jako neopodstatněný.

K druhému důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

- 83 V druhém důvodu kasačního opravného prostředku společnost Kendrion vytýká Tribunálu, že se dopustil zjevně nesprávného posouzení a neposkytl dostatečné odůvodnění, když zamítl její návrh na náhradu škody z titulu majetkové újmy vzniklé placením úroků z prodlení z důvodu, že navrhovatelka v řízení o vedlejší kasačním opravném prostředku nepředložila nic, co by umožnilo prokázat, že po překročení přiměřené lhůty soudního rozhodování úroky z prodlení přesahovaly svou výší výhodu, kterou by měla z toho, že si v této době mohla ponechat částku pokuty navýšenou o úroky z prodlení. Společnost Kendrion dále tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když nezohlednil její podpůrný návrh na to, aby uložil Evropské unii povinnost zaplatit částku, kterou bude považovat za přiměřenou, ačkoli měl k dispozici dostatečné informace pro rozhodnutí v tomto ohledu.
- 84 Na podporu své argumentace týkající se údajně zjevně nesprávného posouzení společnost Kendrion odkazuje na body 42 a 43 své žaloby v prvním stupni, podle nichž prokázala, že musela zaplatit Komisi úroky z prodlení v sazbě 3,56 % a že se její výhoda rovnala úrokům za čerpání úvěru na stejně

období, a dále odkazuje na přílohu V.3 této žaloby, v níž specifikuje částku uvedených úroků. Navrhovatelka v řízení o vedlejších kasačním opravném prostředku také odkazuje na body 6 a 45 uvedené žaloby, podle nichž výslovně nabídla předložit důkazy a doklady na podporu své argumentace. Na jednání před Tribunálem byla rovněž uplatňována újma.

- 85 Evropská unie se domnívá, že argumenty kritizující posouzení Tribunálu, pokud jde o údajnou majetkovou újmu způsobenou placením úroků z prodlení z pokuty, musí být odmítnuty jako nepřípustné nebo podpůrně zamítnuty jako neopodstatněné. Pokud jde o argumentaci týkající se podpůrného návrhu, Evropská unie tvrdí, že je nepřípustný, a podpůrně uvádí, že Tribunál v každém případě opodstatněně a s dostatečným odůvodněním zamítl tento podpůrný návrh na náhradu majetkové újmy způsobené placením úroků z prodlení z pokuty na základě toho, že navrhovatelka v řízení o vedlejších kasačním opravném prostředku neprokázala údajnou újmu, přestože měla povinnost tak učinit.

Závěry Soudního dvora

- 86 Úvodem je třeba připomenout, jak Soud uvedl v bodě 64 napadeného rozsudku, že jakákoli újma, jejíž náhrada je požadována v rámci žaloby na určení mimosmluvní odpovědnosti Unie podle článku 340 druhého pododstavce SFEU, musí být skutečná a určitá (rozsudek ze dne 30. května 2017, *Safa Nicu Sepahan v. Rada*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, bod 61 a citovaná judikatura).
- 87 V této souvislosti je třeba podobně, jako to učinil generální advokát v bodě 87 svého stanoviska, uvést, že akt nebo opomenutí unijního orgánu s sebou může nést určité náklady pro podniky, ale současně jim může přinést některé výhody, a proto nelze mít za to, že újma ve smyslu článku 340 SFEU vznikne pouze tehdy, je-li čistý rozdíl mezi náklady a zisky vyplývající z jednání vytýkaného tomuto orgánu záporný.
- 88 Pokud jde o údajnou újmu způsobenou placením úroků z prodlení z částky pokuty po překročení přiměřené lhůty soudního rozhodování, mít za to, že vznikla skutečná a určitá škoda, by bylo možné pouze v případě, že jsou úroky přičtené v této době vyšší než výhoda, kterou by navrhovatelka v řízení o vedlejších kasačním opravném prostředku v této době měla z toho, že si může ponechat částku odpovídající pokutě navýšené o úroky z prodlení.
- 89 Soudní dvůr dále uvedl, že je věcí účastníka řízení, který namítá mimosmluvní odpovědnost Unie, aby podal přesvědčivé důkazy o existenci i rozsahu újmy, které se dovolává (rozsudek ze dne 30. května 2017, *Safa Nicu Sepahan v. Rada*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, bod 62 a citovaná judikatura).
- 90 V projednávaném případě přitom Tribunál nejprve v bodě 76 napadeného rozsudku konstatoval, že v průběhu řízení ve věci T-54/06 společnost Kendrion nezaplatila pokutu ani úroky z prodlení, takže měla během řízení v této věci k dispozici částku, která odpovídala této pokutě navýšené o úroky z prodlení, a poté v bodě 77 napadeného rozsudku učinil závěr, že navrhovatelka v řízení o vedlejších kasačním opravném prostředku neprokázala, že po překročení přiměřené lhůty soudního rozhodování ve věci T-54/06 byla výše úroků z prodlení zaplacených později Komisí vyšší než výhoda daná tím, že si mohla ponechat částku odpovídající výši pokuty včetně úroků z prodlení.
- 91 Tribunál kromě toho v bodě 78 napadeného rozsudku uvedl, že na tomto posouzení nic nemění metoda výpočtu, kterou navrhuje navrhovatelka v řízení o vedlejších kasačním opravném prostředku a která spočívá v tom, že se výše tvrzené újmy sníží o náklady na financování ze strany banky, které by musela nést, pokud by byla povinna zaplatit pokutu dne 26. srpna 2010. Tribunál v tomto ohledu v bodě 79 tohoto rozsudku konstatoval, že společnost Kendrion netvrdila, a tím spíše ani neprokázala, že byla nucena na úhradu pokuty uložené Komisí využít finance od třetí osoby.

- 92 Za těchto podmínek, jak vyplývá z bodů 86 až 89 tohoto rozsudku, Tribunál v bodě 80 napadeného rozsudku správně konstatoval, že navrhovatelka neprokázala, že po překročení přiměřené lhůty soudního rozhodování ve věci T-54/06 vznikla navrhovatelce v řízení o vedlejší kasačním opravném prostředku skutečná a určitá újma v souvislosti s placením úroků z prodlení z nezaplacené pokuty, a na to správně zamítl návrh na náhradu újmy, která jí z tohoto důvodu údajně vznikla.
- 93 Společnost Kendrion k tomu nejprve uvádí, že se Tribunál dopustil zjevně nesprávného posouzení v bodech 77 a 79 napadeného rozsudku, což podle ní vyplývá z bodů 42 a 43 její žaloby v prvním stupni a konkrétně z přílohy V.3 připojené k této žalobě.
- 94 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora musí zkresení zjevně vyplývat z písemností ve spise, aniž je nutné provést nové posouzení skutkového stavu a důkazů (rozsudek ze dne 8. března 2016, Řecko v. Komise, C-431/14 P, EU:C:2016:145, bod 32 a citovaná judikatura).
- 95 Na rozdíl od toho, co tvrdí společnost Kendrion, přitom z tabulky obsažené v příloze V.3 její žaloby v prvním stupni popisující náklady, které by jí údajně vznikly, pokud by musela získat finance na pokutu a úroky od banky, kdyby měla povinnost zaplatit pokutu dne 26. srpna 2010, ani z její nabídky dodat doklady k uvedené příloze V.3 zmíněné v bodě 45 žaloby v prvním stupni nevyplývá, že by v bodech 77 a 79 napadeného rozsudku došlo ke zjevně nesprávnému právnímu posouzení. Z těchto informací vyplývá, že společnost Kendrion skutečně vyčíslila újmu s ohledem na to, jakou výhodu jí mohlo poskytnout to, že nemusela platit pokutu, což Tribunál ostatně nikterak nepopřel. Tribunál však mohl v bodě 79 uvedeného rozsudku konstatovat, aniž zkrlesl skutkové okolnosti, že společnost Kendrion neprokázala, že byla nucena využít finance od třetí osoby k zaplacení pokuty, která jí byla uložena.
- 96 Zadruhé společnost Kendrion tvrdí, že Tribunál neposkytl dostatečné odůvodnění, když v bodě 80 napadeného rozsudku zamítl její návrh na náhradu újmy způsobené placením úroků z prodlení po překročení přiměřené lhůty soudního rozhodování.
- 97 Odůvodnění poskytnuté Tribunálem v bodech 76 až 79 napadeného rozsudku je přitom dostatečné k tomu, aby společnosti Kendrion umožnilo seznámit se s důvody, na kterých Tribunál založil rozhodnutí zamítnout návrh na náhradu škody z titulu úroků z prodlení, a Soudnímu dvoru mít k dispozici poznatky, které jsou dostatečné k výkonu jeho přezkumu v rámci kasačního opravného prostředku.
- 98 V souladu s judikaturou uvedenou v bodě 80 tohoto rozsudku proto napadený rozsudek není stížen vadou spočívající v nedostatečném odůvodnění.
- 99 Zatřetí společnost Kendrion vytýká Tribunálu, že se dopustil nesprávného právního posouzení, když nezohlednil její podpůrný návrh uložit Evropské unii povinnost zaplatit částku, kterou bude Tribunál považovat za přiměřenou, ačkoli měl k dispozici dostatečné informace pro rozhodnutí v tomto ohledu.
- 100 Ve světle bodu 80 napadeného rozsudku a konkrétně konstatování Tribunálu, že nevznikla skutečná a určitá újma z titulu placení úroků z prodlení, a s ohledem na judikaturu uvedenou v bodech 35 a 36 napadeného rozsudku, podle níž v případě, že není splněna jedna z podmínek pro založení mimosmluvní odpovědnosti Unie, musí být žaloba v plném rozsahu zamítnuta a není nutné zkoumat ostatní podmínky (viz zejména rozsudek ze dne 14. října 1999, Atlanta v. Evropské společenství, C-104/97 P, EU:C:1999:498, bod 65), přitom z napadeného rozsudku vyplývá, že Tribunál žalobu na náhradu uvedených nároků zamítl.
- 101 Za těchto podmínek je argumentace společnosti Kendrion uvedená v rámci tohoto důvodu kasačního opravného prostředku neopodstatněná.

- 102 V důsledku toho je třeba druhý důvod kasačního opravného prostředku zamítnout v plném rozsahu jako neopodstatněný

Ke čtvrtému důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

- 103 Společnost Kendrion v rámci čtvrtého důvodu kasačního opravného prostředku tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení při určení výše náhrady z titulu nemajetkové újmy v důsledku překročení přiměřené lhůty soudního rozhodování. Jelikož jí přiznal symbolickou náhradu ve výši 6 000 eur namísto 5 % z částky pokuty, Tribunál údajně porušil právo společnosti Kendrion na spravedlivé zadostiučinění ve smyslu článku 41 EÚLP, a tedy i její právo na účinnou právní ochranu ve smyslu článku 47 Listiny. Judikatura Evropského soudu pro lidská práva týkající se článku 41 EÚLP ve spojení s řešením, které přijal Soudní dvůr v rozsudku ze dne 17. prosince 1998, *Baustahlgewebe v. Komise* (C-185/95 P, EU:C:1998:608), podle ní svědčí ve prospěch tohoto argumentu.
- 104 Společnost Kendrion podpůrně žádá Soudní dvůr, aby sám určil *ex aequo et bono* částku, která by podle něj byla přiměřená jako spravedlivá náhrada za to, že unijní orgán porušil základní zásadu přiměřené délky soudního rozhodování, anebo aby vrátil věc Tribunálu.
- 105 Evropská unie má za to, že tento důvod kasačního opravného prostředku je neúčinný a v každém případě neopodstatněný.

Závěry Soudního dvora

- 106 Zprvé je třeba uvést, stejně jako to učinil generální advokát v bodě 127 svého stanoviska, že Soudní dvůr změnil judikaturu vyplývající z rozsudku ze dne 17. prosince 1998, *Baustahlgewebe v. Komise* (C-185/95 P, EU:C:1998:608), na který poukazuje společnost Kendrion při tvrzení, že se Tribunál dopustil zjevně nesprávného právního posouzení při určování nemajetkové újmy, a na podporu svého návrhu, aby jí byla přiznána náhrada ve výši 5 % z částky pokuty (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. listopadu 2013, *Kendrion v. Komise*, C-50/12 P, EU:C:2013:771, body 77 až 108 a citovaná judikatura), a tato judikatura již tedy není relevantní pro účely určování výše náhrady, kterou má být na základě článku 340 SFEU napravena nemajetková újma způsobená nedodržením přiměřené délky soudního rozhodování.
- 107 Za těchto podmínek musí být odmítnuta argumentace společnosti Kendrion kritizující to, že jí Tribunál nepřiznal částku odpovídající 5 % z výše uložené pokuty, a požadující, aby jí Soudní dvůr takovou částku přiznal.
- 108 Zadruhé je třeba zdůraznit, že na rozdíl od toho, co tvrdí navrhovatelka v řízení o vedlejších kasačních opravném prostředku, je vzhledem k nepeněžité či nemajetkové povaze újmy taková náhrada, jako je dotčená náhrada, přiměřenou náhradou k napravení takové újmy ve smyslu článku 340 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. června 1979, *V. v. Komise*, 18/78, EU:C:1979:154, bod 19), takže uvedená navrhovatelka se nemůže dovolávat práva na účinnou soudní ochranu ve smyslu článku 47 Listiny.
- 109 Vzhledem k tomu, že článek 41 EÚLP neodpovídá článku 47 Listiny, jak vyplývá z bodu 6 tohoto rozsudku, judikatura Evropského soudu pro lidská práva týkající se článku 41 EÚLP nemůže v každém případě zpochybnit posouzení uvedené v bodě 135 napadeného rozsudku.

- 110 Konečně je třeba připomenout, že v souvislosti s žalobou na náhradu škody Soudní dvůr opakovaně rozhodl, že jakmile Tribunál konstatuje existenci újmy, má výhradní pravomoc posoudit v mezích návrhu způsob a rozsah náhrady újmy. K tomu, aby Soudní dvůr mohl rozsudky Tribunálu přezkoumat, však musí být tyto rozsudky dostatečně odůvodněny, a pokud jde o posouzení škody, musí uvádět kritéria, jež byla zohledněna při stanovení výše újmy (rozsudek ze dne 30. května 2017, *Safa Nicu Sepahan v. Rada*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, body 50 a 51 a citovaná judikatura).
- 111 Jak přitom uvedl generální advokát v bodě 124 svého stanoviska, Tribunál nejprve v bodech 117 až 128 napadeného rozsudku dostatečně uvedl důvody, které jej vedly k závěru, že některé aspekty nemajetkové újmy tvrzené navrhovatelkou v řízení o vedlejší kasačním opravném prostředku byly právně dostatečným způsobem prokázány, zatímco jiné nikoli. Tribunál dále v bodě 129 napadeného rozsudku uvedl, že s ohledem na okolnosti projednávané věci nemůže být tvrzená nemajetková újma vzniklá z důvodu dlouhotrvající nejistoty na straně uvedené navrhovatelky během řízení ve věci T-54/06 zcela napravena konstatováním, že nebyla dodržena přiměřená lhůta soudního rozhodování. V bodech 130 až 134 napadeného rozsudku konečně Tribunál uvedl kritéria zohledněná pro účely určení výše náhrady újmy.
- 112 Z toho důvodu nelze Tribunálu vytýkat, že se dopustil nesprávného právního posouzení, když v bodě 135 napadeného rozsudku konstatoval, že náhrada ve výši 6 000 eur, kterou přiznal navrhovatelce v řízení o vedlejší kasačním opravném prostředku, představuje přiměřenou náhradu újmy, která jí vznikla z důvodu dlouhotrvajícího stavu nejistoty, ve kterém se nacházela během řízení ve věci T-54/06.
- 113 Čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku je tudíž třeba zamítnout jako neopodstatněný.
- 114 Z výše uvedeného plyne, že vedlejší kasační opravný prostředek je třeba zamítnout v plném rozsahu.

K žalobě před Tribunálem

- 115 Podle článku 61 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie zruší Soudní dvůr rozhodnutí Tribunálu, pokud je kasační opravný prostředek opodstatněný. Soudní dvůr může vydat sám konečné rozhodnutí ve věci, pokud to soudní řízení dovoluje, nebo věc vrátit zpět Tribunálu k rozhodnutí.
- 116 V projednávaném případě má Soudní dvůr za to, že je třeba vydat konečné rozhodnutí o žalobě na náhradu škody podané společností Kendrion před Tribunálem v rozsahu, v němž směřuje k náhradě škody, která jí údajně vznikla z důvodu placení nákladů na bankovní záruku po uplynutí přiměřené lhůty k rozhodnutí ve věci T-54/06.
- 117 V tomto ohledu je třeba připomenout, že z ustálené judikatury vyplývá, že vznik mimosmluvní odpovědnosti Unie ve smyslu čl. 340 druhého pododstavce SFEU je vázán na splnění souboru podmínek, a sice protiprávnosti jednání vytýkaného unijním orgánům, skutečné existence škody a existence příčinné souvislosti mezi jednáním tohoto orgánu a uplatňovanou škodou (rozsudek ze dne 20. září 2016, *Ledra Advertising a další v. Komise a ECB*, C-8/15 P až C-10/15 P, EU:C:2016:701, bod 64 a citovaná judikatura).
- 118 Jak Tribunál připomněl v bodě 36 napadeného rozsudku, není-li jedna z těchto podmínek splněna, musí být žaloba v plném rozsahu zamítnuta, a není nutné zkoumat ostatní podmínky mimosmluvní odpovědnosti Unie (rozsudek ze dne 14. října 1999, *Atlanta v. Evropské společenství*, C-104/97 P, EU:C:1999:498, bod 65 a citovaná judikatura). Mimoto unijní soud není povinen zkoumat tyto podmínky v určeném pořadí (rozsudek ze dne 18. března 2010, *Trubowest Handel a Makarov v. Rada a Komise*, C-419/08 P, EU:C:2010:147, bod 42 a citovaná judikatura).

119 Z důvodů uvedených v bodech 52 až 62 tohoto rozsudku musí být žaloba na náhradu škody podaná společností Kendrion před Tribunálem zamítnuta v rozsahu, v němž směřuje k získání náhrady majetkové újmy, která jí údajně vznikla z důvodu placení nákladů na bankovní záruku po uplynutí přiměřené lhůty k rozhodnutí ve věci T-54/06.

K nákladům řízení

120 Podle čl. 184 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora, je-li kasační opravný prostředek opodstatněný a Soudní dvůr vydá sám konečné rozhodnutí ve věci, rozhodne o nákladech řízení.

121 Podle čl. 138 odst. 1 tohoto jednacího řádu, jenž se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě čl. 184 odst. 1 uvedeného jednacího řádu, se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval.

122 Jelikož Evropská unie požadovala náhradu nákladů řízení a společnost Kendrion neměla ve věci úspěch, je důvodné jí uložit, že ponese vlastní náklady řízení a nahradí veškeré náklady řízení vynaložené Evropskou unií v rámci tohoto kasačního opravného prostředku.

123 V souladu s čl. 138 odst. 3 jednacího řádu ponese Evropská unie a společnost Kendrion vlastní náklady řízení vynaložené v řízení v prvním stupni.

124 Článek 140 odst. 1 jednacího řádu, který se použije na řízení o kasačním opravném prostředku na základě čl. 184 odst. 1 tohoto řádu, uvádí, že členské státy a orgány, které vstoupily do řízení jako vedlejší účastníci, nesou vlastní náklady řízení. Podle čl. 184 odst. 4 jednacího řádu, jestliže se vedlejší účastník řízení v prvním stupni účastnil písemné nebo ústní části řízení před Soudním dvorem, může Soudní dvůr rozhodnout, že tento vedlejší účastník ponese vlastní náklady řízení.

125 Jelikož se Komise jakožto vedlejší účastnice v řízení v prvním stupni účastnila písemné části řízení o hlavním kasačním opravném prostředku, ponese vlastní náklady řízení jak v prvním stupni, tak v řízení o tomto kasačním opravném prostředku.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) **Bod 1 výroku rozsudku Tribunálu ze dne 1. února 2017, Kendrion v. Evropská unie (T-479/14, EU:T:2017:48), se zrušuje.**
- 2) **Vedlejší kasační opravný prostředek podaný společností Kendrion NV se zamítá.**
- 3) **Žaloba na náhradu škody podaná společností Kendrion NV znějící na náhradu majetkové újmy způsobené placením nákladů na bankovní záruku po překročení přiměřené lhůty soudního rozhodování ve věci, v nichž byl vydán rozsudek ze dne 16. listopadu 2011, Kendrion v. Komise (T-54/06, nezveřejněný, EU:T:2011:667), se zamítá.**
- 4) **Společnost Kendrion NV ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Evropskou unií zastoupenou Soudním dvorem Evropské unie v řízení o tomto kasačním opravném prostředku a ponese vlastní náklady řízení vynaložené v prvním stupni.**
- 5) **Evropská unie zastoupená Soudním dvorem Evropské unie ponese vlastní náklady, které vynaložila v řízení v prvním stupni.**
- 6) **Evropská komise ponese vlastní náklady řízení vynaložené v prvním stupni i v řízení o tomto kasačním opravném prostředku.**

Podpisy.